

Dosarul nr. 3ra-1286/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Serghei Dimitriu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Ecaterina Palanciuc, Ala Malii, Vladislav Clima)

## DECIZIE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

### Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul  
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva  
Iurie Bejenaru  
Nicolae Craiu  
Victor Burduh  
Sveatoslav Moldovan

examinând recursul depus de Biroul vamal Centru,  
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Paviramus” împotriva Biroului vamal Centru cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii sumei,

împotriva deciziei din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a casat hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a admis acțiunea depusă de societatea cu răspundere limitată „Paviramus”,

constată:

La 04 iunie 2018, Societatea cu Răspundere Limitată „Paviramus” (în continuare SRL „Paviramus”) a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului vamal Centru cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii sumei.

În motivarea acțiunii a invocat că, în perioada 02 septembrie 2014 – 04 decembrie 2014 a importat în țară în repetate rânduri producție agricolă de horticultură.

La fiecare operațiune de import organul vamal a perceput o taxă pe valoare adăugată în mărime de 20%, care era achitată fără a fi contestată din motiv că marfa era ușor perisabilă.

Conform art. 96 lit. b) din Codul fiscal, în vigoare din data de 25 aprilie 2014, la producția de fitotehnie și horticultură în formă naturală se aplică o taxă pe valoare adăugată redusă de 8%.

Astfel, acțiunile organului vamal de percepere a taxei pe valoare adăugată în mărime de 20% contravin art. 96 lit. b) din Codul fiscal.

La 22 februarie 2018, a depus la Biroul vamal Centru cerere privind restituirea taxei pe valoarea adăugată încasată în surplus și modificarea declarațiilor vamale.

Prin răspunsul Biroului vamal Centru nr. 2531 din 15 martie 2018 i-a fost notificat extrasul din decizia Comisiei de Experți a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018 și procesul-verbal nr. 07/18, prin care a fost respinsă cererea prealabilă.

La 29 martie 2018, s-a adresat Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea răspunsului Biroului vamal Centru nr. 2531 din 15 martie 2018, a deciziei Comisiei de Experți a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018 și a procesului-verbal nr. 07/18, cu admiterea cererii prealabile din 22 februarie 2018.

Prin scrisoarea nr. 28/11-6042 din 18 aprilie 2018 Serviciul Vamal al Republicii Moldova a respins cererea prealabilă ca tardivă.

Prin refuzurile date, autoritatea vamală nemotivat și abuziv îi încalcă dreptul de a-i fi restituită suma bănească în mărime de 540 625,20 de lei, achitată în surplus cu titlu de taxă pe valoare adăugată.

SRL „Paviramus” a solicitat instanței de judecată anularea deciziei Comisiei de Experți a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018 și a procesului-verbal nr. 07/18 în partea sa, ca fiind ilegale; obligarea Biroului vamal Chișinău să-i restituie suma de 540 625,20 de lei.

Prin hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de SRL „Paviramus” (f.d. 121, 124-129).

Prin decizia din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a casat hotărârea din 26 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a anulat decizia Comisiei de Experți a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018, procesul-verbal nr. 07/18 în partea ce ține de SRL „Paviramus”.

S-a obligat Biroul vamal Centru să restituie SRL „Paviramus” suma de 540 625,20 de lei (f.d. 169, 170-176).

În motivarea soluției instanța de apel a reținut că, prin prisma principiului neretroactivității legii în timp în cumul cu principiul interpretării legii fiscale în favoarea contribuabilului se impune obligația de a interpreta legea în favoarea, și nu în detrimentul SRL „Paviramus”, căreia nu-i poate fi imputată vina pentru incapacitatea organului vamal de a interpreta Legea sau pentru insuficiența clarității acesteia.

La 11 iulie 2019, ora 09.47, Biroul vamal Centru a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii prin care să fie respinsă acțiunea depusă de SRL „Paviramus” (f.d. 178).

La 11 septembrie 2019, Biroul vamal Centru a depus recurs motivat împotriva deciziei din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 188-193).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a dat răspuns la argumentul Biroului vamal Centru că suma pretinsă de SRL „Paviramus” ca diferență dintre calculul TVA pentru anumite declarații vamale este o parte din suma ce a format obiectul altui litigiu în care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească irevocabilă (nr. 3-105/15 din 30 septembrie 2015).

Curtea de Apel Chișinău a ignorat și a lăsat fără apreciere argumentele sale privind aplicarea principiului lucrului judecat, deoarece asupra obiectului prezentei cauze există deja o hotărâre judecătorească irevocabilă, prin care au fost respinse ca nefondate pretențiile SRL „Paviramus” privind modificarea declarațiilor vamale cu diminuarea taxei pe valoarea adăugată de la 20% la 8%.

Mai mult ca atât, într-o cauză similară în care hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă, a fost respinsă acțiunea SRL „Paviramus” privind modificarea declarațiilor vamale pentru o altă perioadă. În cadrul aceluși dosar instanța judecătorească a aplicat principiul autorității lucrului judecat și a considerat drept nefondate pretențiile atât timp cât în privința acestora există un act judecătoresc irevocabil.

Astfel, la judecarea cauzei urma a fi aplicat și principiul aplicării uniforme a legislației și a jurisprudenței în situații litigioase similare.

Biroul vamal Centru a solicitat Curții Supreme de Justiție admiterea recursului și casarea deciziei din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Conform articolului 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Colegiul consideră că, recursul nemotivat al Biroului vamal Centru este termen, deoarece decizia Curții de Apel Chișinău datează cu 10 iulie 2019, iar recursul a fost depus la 11 iulie 2019 (f.d. 178)

La fel, este depusă în termen și motivarea recursului, deoarece decizia din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Biroului vamal Centru la 04 septembrie 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție DS2035649631AS (f.d. 182), iar cerere de recurs motivată a fost depusă la 11 septembrie 2019 (f.d. 188).

Prin încheierea din 06 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de Biroul vamal Centru și s-a numit spre examinare în fond în complet de cinci judecători.

Verificând argumentele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a-l admite și a casa integral decizia din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi prin care să fie menținută hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din următoarele motive.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. c) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Potrivit articolului 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Din materialele cauzei rezultă că, la 22 februarie 2018, SRL „Paviramus” a depus la Biroul vamal Centru cerere privind modificarea declarațiilor vamale pentru mărfurile producție agricolă de horticultură importate în perioada 02 septembrie 2014 – 04 decembrie 2014, cu reducerea taxei pe valoarea adăugată de la 20% la 8% și emiterea unei decizii de regularizare prin care să-i fie restituită suma de 540 625,20 de lei (f.d. 14).

Comisia de Experți a Biroului vamal Centru, prin decizia din 06 martie 2018 și procesul-verbal nr. 07/18 a refuzat efectuarea modificărilor în declarațiile vamale pentru perioada 02 septembrie 2014 – 04 decembrie 2014, reieșind din faptul că prevederile art. 96 liniuța a cincea din Codul fiscal, modificat prin Legea nr. 47 din 27 martie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și pus în aplicare din 25 aprilie 2014, la producția fitotehnică și horticultură în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masa vie și sacrificată, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova este stabilită cota redusă a TVA în mărime de 8%, nu stabilea expres pozițiile tarifare relevante normei date, fapt ce a determinat imposibilitatea aplicării acesteia, iar prevederile Legii nr. 50 din 03 aprilie 2015 nu poartă caracter retroactiv (f.d. 9).

Biroul vamal Centru, prin răspunsul nr. 2531 din 15 martie 2018 a notificat SRL „Paviramus” decizia Comisiei de Experți a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018 și procesul-verbal nr. 07/18 (f.d. 9).

La 29 martie 2018, SRL „Paviramus” s-a adresat Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea răspunsului Biroului vamal Centru nr. 2531 din 15 martie 2018, a deciziei Comisiei de Experți a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018 și a procesului-verbal nr. 07/18, cu admiterea cererii din 22 februarie 2018 (f.d. 8).

Prin răspunsul nr. 28/11-6042 din 18 aprilie 2018, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a respins ca fiind depusă tardiv cererea prealabilă a SRL „Paviramus” din 29 martie 2018 privind anularea deciziei Comisiei de Experți a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018, proces-verbal nr. 07/18 (f.d. 6).

Manifestându-și dezacordul cu acțiunile organului vamal, SRL „Paviramus” s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând anularea deciziei Comisiei de Experți a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018 și a procesului-verbal nr. 07/18, ca fiind ilegale; obligarea Biroului vamal Chișinău să-i restituie suma de 540 625,20 de lei.

Fiind investită cu examinarea în fond a prezentei cauze, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 26 martie 2019 a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de SRL „Paviramus” (f.d. 121, 124-129).

Prin decizia din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a casat hotărârea din 26 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care a admis acțiunea depusă de SRL „Paviramus” (f.d. 169, 170-176).

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că instanța de apel nu a elucidat toate

circumstanțele importante speței, iar drept consecință a emis o hotărâre neîntemeiată, bazată pe interpretarea eronată a normelor de drept material.

Obiectul prezentei acțiuni de contencios administrativ constă în: 1) exercitarea examenului legalității actului administrativ decizia Comisiei de Experti a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018 și a procesului-verbal nr. 07/18 în partea SRL „Paviramus”; 2) obligarea Biroului vamal Chișinău să restituie SRL „Paviramus” suma de 540 625,20 de lei.

SRL „Paviramus” a pretins că sumă de 540 625,20 de lei constituie surplusul taxei pe valoarea adăugată achitată în cuantum de 20% în loc de 8% pentru mărfurile – producție agricolă de horticultură importate în perioada 02 septembrie 2014 – 04 decembrie 2014.

La judecarea cauzei instanța de apel a omis faptul că, la 30 ianuarie 2015, SRL „Paviramus” s-a adresat în instanța de contencios administrativ cu acțiune împotriva Biroului vamal Chișinău, prin care a solicitat anularea actului administrativ al Biroului vamal Chișinău nr. 8467 din 24 decembrie 2014 ca ilegal și restituirea sumei de 1 422 245,56 de lei, ce rezultă din diferența taxei pe valoarea adăugată percepută în cuantum de 20% în loc de 8%, la vămuirea producției agricole de horticultură în perioada 25 aprilie 2014 – 04 decembrie 2014 (f.d. 29-30).

Prin hotărârea din 30 septembrie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău emisă în dosarul nr. 3-105/15, s-a respins acțiunea înaintată de SRL „Paviramus” cu privire la anularea răspunsului Biroului vamal Chișinău nr. 8467 din 24 decembrie 2014 și restituirea sumei de 1 422 245,56 de lei (f.d. 28).

În înțelesul articolului 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele și raporturile juridice stabilite anterior printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă sunt obligatorii pentru instanța care judecă o altă pricină și nu se cer a fi dovedite din nou doar dacă participă aceleași persoane.

În conformitate cu articolul 254 alin. (3) din Codul de procedură civilă, după ce hotărârea rămâne irevocabilă, părțile și ceilalți participanți la proces, precum și succesorii lor în drepturi, nu pot înainta o nouă cerere de chemare în judecată cu aceleași pretenții și în același temei, nici să conteste în alt proces faptele și raporturile juridice stabilite în hotărârea judecătorească irevocabilă.

Hotărârea din 30 septembrie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău emisă în cauza nr. 3-105/15 se bucură de autoritatea lucrului judecat, iar faptele și raporturile juridice stabilite prin aceasta nu se cer a fi probate în prezenta cauză.

Așadar, refuzul organului vamal de a modifica declarațiile vamale pentru perioada 25 aprilie 2014 – 04 decembrie 2014 a constituit anterior obiectul controlului judecătoresc și prin hotărâre judecătorească s-a constatat legalitatea acțiunilor organului vamal (f.d. 28).

În cadrul acelei cauze de contencios SRL „Paviramus” a solicitat restituirea sumei de 1 422 245,56 de lei, ce rezultă din diferența taxei pe valoarea adăugată în cuantum de 20% în loc de 8%, achitată la momentul vămuirii producției agricole de horticultură în perioada 25 aprilie 2014 – 04 decembrie 2014.

Astfel, este indubitabil că suma de 540 625,20 de lei, pretinsă în prezentul litigiu, pentru care în prezent SRL „Paviramus” pretinde restituirea diferenței taxei pe valoarea adăugată achitată în cuantum de 20% în loc de 8% la vămuirea

producției agricole de horticultură în perioada 02 septembrie 2014 – 04 decembrie 2014, a fost cuprinsă în suma de 1 422 245,56 de lei, asupra căreia Judecătoria Botanica, mun. Chișinău s-a expus prin hotărârea din 30 septembrie 2015.

Prin urmare, suma de 540 625,20 de lei, pretinsă de SRL „Paviramus” ca diferența taxei pe valoarea adăugată achitată în cuantum de 20% în loc de 8% la vămuirea producției agricole de horticultură în perioada 02 septembrie 2014 – 04 decembrie 2014 a constituit anterior obiectul controlului judecătoresc.

Ipoteza relevată supra cu privire la esența principiului securității raporturilor juridice profilează incertitudinea concluziei date de instanța de apel. Or, aceasta a judecat formal cauza, fapt ce constituie o violare a articolului 6 §1 CEDO și a dreptului litiganților la un proces echitabil.

La aspectul dat este imperioasă jurisprudența CtEDO în cauza Hiro Balani vs. Spania, în care Înalta Curte a notat că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din CEDO.

Prin urmare, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

La caz este evident că, circumstanțele constatate de instanța de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise. Or, instanța de apel s-a abținut de a da răspuns la întrebările formulate de Biroul vamal Centru.

În circumstanțele date, instanța de recurs conchide că este temeinic recursul depus de Biroul vamal Centru împotriva deciziei din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor speței și este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

Colegiul consideră că prima instanță corect a reținut că, obiectul procesului judiciar anterior la format răspunsul Biroului vamal Chișinău nr. 8467 din 24 decembrie 2014, iar în prezenta acțiune decizia Comisiei de Experti a Biroului vamal Centru din 06 martie 2018 și procesul-verbal nr. 07/18.

Astfel, prezenta acțiune nu este una repetată, deoarece are un alt obiect material – controlul legalității altui act administrativ, iar drept consecință, la caz, nu există tripla identitate pentru inadmisibilitatea acțiunii: obiect, subiecți și temeiuri.

Dat fiind că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar prima instanță a judecat multiaspectual cauza, a identificat corect legea materială aplicabilă speței și i-a dat o interpretare corectă, Colegiul ajunge la concluzia necesității admiterii recursului depus de Biroul vamal Centru, casării integrală a deciziei din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și emiterii unei decizii noi, prin care să fie menținută hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Conform articolelor, 258 alin. (3) și art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul

administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de Biroul vamal Centru.

Se casează integral decizia din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se emite o decizie nouă, prin care se menține hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,  
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Sveatoslav Moldovan